

Averøy kommune som barnehageeier og barnehagemyndighet

Innhold

1. Kommunens roller og ansvarsforhold	3
2. Forholdet mellom veiledning og tilsyn	4
3. Innhold i tilsynet	5
4. Hvem utfører tilsynet – og hvordan	7
5. Gjennomføring	8
6. Politiattest	10

1. Kommunens roller og ansvarsforhold

Kommunen som barnehagemyndighet har tre ulike funksjoner når en skal sikre at barna får et godt og forsvarlig barnehagetilbud:

- a) Aktiv veiledning av barnehager som sikrer de krav som settes i barnehageloven med tilhørende forskrifter
- b) Godkjenning etter vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold, jf. §§ 1 og 2.
- c) Tilsyn som virkemiddel for å sikre at kvaliteten på tilbudet til barna er tilfredsstillende.

Kommunen har ellers følgende roller, forutsatt kommunal drift:

§ 7. Barnehageeierens ansvar

Barnehageeieren skal drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Barnehageeieren må legge fram opplysninger om regnskapsdata og tjenestedata etter forskrifter fastsatt av departementet.

Barnehageeieren plikter å gi barnets bostedskommune de opplysninger som er nødvendige for å kunne føre et register som nevnt i § 8 fjerde ledd.

Barnehageeieren skal fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes/de foresattes forhold til barnehagen, herunder

- a) eierforhold,
- b) formål, jf. § 1
- c) opptakskriterier,
- d) antall medlemmer i samarbeidsutvalget,
- e) barnehagens åpningstid.

Godkjente virksomheter skal være registrert i Enhetsregisteret.

§ 8. Kommunens ansvar

Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk. Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12.

Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Kommunen skal opprette og føre register til bruk for Arbeids- og velferdsetaten i forbindelse med kontroll av beregning og utbetaling av kontantstøtte etter kontantstøtteloven. Registeret

kan samkjøres mot Arbeids- og velferdsetatens register over mottakere av kontantstøtte. Departementet gir forskrifter med utfyllende bestemmelser om føringen av registeret, hvilke opplysninger registeret skal inneholde og behandlingen av disse opplysningene.

Kommunen har rett til innsyn i dokumenter og adgang til barnehagelokaler i den utstrekning dette anses nødvendig for å ivareta kommunens oppgaver.

§ 16. Tilsyn

Kommunen fører tilsyn med virksomheter etter denne lov. Tilsyn kan være varslet eller uanmeldt. Kommunen kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller hvis forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen vedta tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Kommunens stengingsvedtak skal sendes fylkesmannen til orientering. Vedtak om retting og stenging kan påklages til fylkesmannen.

I mindre kommuner slik som Averøy kan det være en utfordring at samme kommunale organ skal ivareta både rollen som barnehageeier, kommunal barnehagemyndighet og som tilsynsmyndighet.

En skal i rollen som eier og kommunal myndighet selvsagt påse at aktuelle lover og forskrifter er fulgt. Når en i neste omgang skal utøve tilsyn for å påse dette, kan det bli en utfordring. Ved tilsyn kan Averøy kommune benytte seg av eksternt tilsynspersonell gjennom delegert tidsbegrenset fullmakt gitt av rådmannen, jfr, håndbok for tilsynsnettverket i Nettverk Nordmøre. Tilsyn skal normalt utføres av minst to personer.

Rolledeling:

1. Kommunestyret er, som kommunens øverste organ barnehagemyndighet i Averøy kommune.
2. Livsløpsutvalget er delegert myndighet til å gi barnehagefaglig godkjenning av en barnehage og å gi dispensasjon fra utdanningskrav i tråd med bestemmelser i barnehageloven. Utvalget får seg fremlagt rapporter fra tilsyn og har myndighet til å gi pålegg, treffe forføyelser ved lovbrudd mv. Se også sjekklister for kommunen som barnehagemyndighet pkt. 11 vedr klageadgang mv.
3. Rådmannen, eller den han bemyndiger (barnehagefaglig rådgiver), opptrer til daglig som barnehagemyndighet etter delegert fullmakt. Han sørger for at tilsyn blir gjennomført, gir nødvendig veiledning og at informasjon blir gitt til alle barnehagene i kommunen. Denne sørger for jevnlig kontakt med og avholder faglige møter med barnehagene og bidrar til at ansatte i barnehagene skal kunne holde sine kunnskaper ved like og at disse gis mulighet til faglig utvikling og kompetanseheving.

2. Forholdet mellom veiledning og tilsyn

Barnehageloven markerer at tilsyn og veiledning er to ulike oppgaver kommunen som barnehagemyndighet har.

2.1 Veiledning

Veiledning etter § 8 første ledd, dreier seg om å gi oversikt over hva barnehageloven med forskrifter krever, og hva som må gjøres for å få driften i samsvar med dette. Hensikten er at barnehageeier endrer på forhold som kan føre til pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold.

Veiledning i denne sammenhengen er kommunens ansvar for å veilede i forhold til barnehageloven med forskrifter, dvs. de samfunnskrav og forventninger til verdigrunnlag, rammevilkår, arbeidsmåter og innhold som ligger i regelverket.

2.2 Tilsyn

Kommunens rolle som tilsynsmyndighet forstås som de aktiviteter som kommunen utøver for å sikre at barnehagene drives i samsvar med loven. I kommunens arbeid er det mange aktiviteter som inngår under tilsynsbegrepet. Dette kan være muntlig kontakt, innhenting av informasjon gjennom årsplaner og/ eller evalueringsrapporter, årsmelding, vedtekter, brukerundersøkelser og lignende. Slik kontakt og innhenting av informasjon vil i tillegg til anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøk sikre kommunens innsyn i den enkelte virksomhet. Dette betyr at tilsyn er en sentral oppgave kommunen utfører kontinuerlig, og ikke bare ved anmeldte eller uanmeldte tilsynsbesøk i barnehagene.

Kommunen som barnehagemyndighet har ansvar for planlegging, kvalitetsutvikling og tilsyn med hele barnehagesektoren i kommunen. Tilsynet blir dermed en sentral del av det kommunale ansvaret.

2.3 Uforsvarlige og ulovlige forhold

Tilsynsmyndigheten kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Bestemmelsen om å gi pålegg om retting av uforsvarlige forhold skal fungere som en sikkerhet, samt kunne fange opp forhold som ikke er direkte regulert av barnehageloven, men som kan føre til uforsvarlige tilstander for barna.

Intensjonen er at loven i seg selv skal være et godt hjelpemiddel i håndteringen av denne oppgaven. Klargjøringen av myndighetsrollen i § 8 skal være med å forebygge eventuelle habilitetskonflikter mellom myndighetsansvaret og eierinteressene. Kommunens dobbeltrolle stiller store krav til ryddighet. Averøy kommune ser det som hensiktsmessig å skille mellom det å utøve tilsyn(rådmannen) og hvem som fatter vedtak om pålegg(livsløpsutvalget). Jfr. pkt. 1 om rolledeling (Side 4).

3. Innhold i tilsynet.

Brukerne skal gjennom kommunens tilsyn være sikret at følgende er ivaretatt:

- Tilsyn skal være et verktøy for å sikre barn gode oppvekstkår
- Barnehagen drives i henhold til lover, forskrifter og kommunale vedtak.
- Eier av barnehagen er bevisst sitt ansvar for egen barnehages virksomhet i henhold til lov om barnehager med forskrifter(jfr. info fra Averøy kommune).

Organiseringen av tilsynet er det gjort rede for i “Håndbok” – Tilsynsnettverket for nettverk Nordmøre som igjen bygger på veilederen til Kunnskapsdepartementet.

3.1 Informasjon om grunnlaget, rammer og mulige konsekvenser

Barnehagelovens § 16 bestemmer at kommunen skal føre det lokale tilsyn med virksomheter (kommunale og private) etter denne lov. Lovens § 8 femte ledd, sikrer tilsynsmyndigheten rett til innsyn.

3.2 Lover og forskrifter

Tilsynet skal primært utføres for å kontrollere at barnehagen drives i henhold til:

- Lov om barnehager, eventuelt å avdekke ulovlige eller uforsvarlige forhold, og stille krav om forbedring.
- Rammeplan for barnehager, å etterse at barnehagens faglige innhold er i henhold til denne.
- Forskrift om sikkerhet på lekeplassen (19. juli 1996)
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.m. (01.12.95)
- Lov om brannvern
- Lov om produktkontroll

3.3 Rapport, mulige pålegg og klagerett

- Tilsynsmyndigheten skal skrive en tilsynsrapport. Av rapporten vil det fremgå om tilsynet har avdekket ulovlige eller uforsvarlige forhold som medfører pålegg om retting til barnehageeier, jf. barnehageloven § 16.
- Eventuelle pålegg gis av Livsløpsutvalget i Averøy kommune.

3.4 Hvordan utføres tilsynet

- Muntlig informasjon skal gis som orientering til barnehagen/eieren før igangsetting av tilsynsarbeidet.
- Skriftlig informasjon gis gjennom denne planen til barnehagene/eierne, Samarbeidsutvalget for barnehagen. Ved anmeldte tilsyn skal barnehagen/eier ha spesiell melding.
- Det skal da gå frem av meldingen hva det skal føres tilsyn med.

Dersom kommunen skal kunne ivareta tilsynsansvaret, er det nødvendig med gjensidig samarbeid gjennom bl.a. at frister for innsending av informasjon respekteres.

4. Hvem utfører tilsynet – hvordan.

Rådmannen i Averøy er delegert myndighet til å utøve tilsynsmyndigheten på vegne av kommunen. Tilsynet gjennomføres av den han bemyndiger og tilsynet gjennomføres i tråd med bestemmelsene i lov om barnehager, jfr. kapittel 3 i barnehageloven. Dersom tilsynet gjennomføres av eksterne personer, må vedkommende kunne dokumentere sitt oppdrag gjennom delegert fullmakt.

4.1 Oppfølging

Rapporten vil være tema på styrermøte(r), arbeids- dialogmøte i den enkelte barnehage og/eller i medarbeidersamtale.

Tilsynsrapportene kan danne grunnlag for en årlig rapport til politisk nivå om tilsynets virksomhet. Det kan være naturlig å knytte dette til kommunens årsmelding.

Kommunen skal ha rutiner for oppfølging av pålegg. Rutinene vil omfatte frister, regler for oppfølging og planer for nye tilsyn.

4.2 Innhenting av opplysninger

Eksempler på informasjon som kan innhentes:

a) Oversikt over barn, barnas alder og oppholdstid

b) Oversikt over barnehagens bemanning, antall årsverk

c) Kvalitetssikringsrutiner

d) Dispensasjoner fra utdanningskrav

e) Årsplan

f) Gjeldende vedtekter

g) Årsrapport/evaluering

h) Annen informasjon (eks. brukerundersøkelser, rutiner for innhenting av politiattester m.m.).

Det kan være nødvendig å samordne mottatt informasjon og klargjøre hvilken informasjon som skal knyttes opp mot tilsyn etter barnehageloven eller etter annet lovverk.

4.3 Planlegging og prioritering

Når all informasjon er systematisert, må det foretas en prioritering i lys av den overordnede tilsynsplanen kommunen har.

Enkelte ganger vil det være nødvendig med et omfattende tilsyn som tar for seg flere sider ved barnehagedriften. Andre ganger kan tilsynet omfatte utvalgte områder ved barnehagedriften.

I planleggingsfasen vil det være nødvendig å se på:

a) Hvilke behov har barnehagen(e) for tilsyn

b) Hvilke behov kommunen har for å utøve tilsyn i en bestemt barnehage.

5. Gjennomføring

Tilsyn kan være anmeldt eller uanmeldt. Varigheten av tilsynet vil variere ut fra bl.a. barnehagens størrelse og hva man ønsker å føre tilsyn med.

5.1 Anmeldt/varslet tilsyn

Ved anmeldt tilsyn skal barnehagen/eier varsles i god tid på forhånd, se “håndbok”.

a) Det bør settes av god tid til samtale med eier, styrer og representant fra barnehagens samarbeidsutvalg slik at informasjon og veiledning blir ivaretatt.

b) Det bør også settes av tid til befaring av barnehagen, både ute og inne.

c) Gjennomgang av barnehagevirksomheten fra ulike sider diskuteres slik at tilsynsmyndigheten, eier og styrer kan stille spørsmål underveis.

5.1.1 Temabasert

Tema for tilsyn kan være:

barnehagens vedtekter

leke og, oppholdsareal

bemanning

opplysninger om barna

rammebetingelser

årsplan/ utviklingsarbeid

vurderingsarbeid

- samarbeidsutvalg
- foreldresamarbeid
- barnas rett til medvirkning

5.1.2 Hendelsesbasert tilsyn

Det kan enkelte ganger være nødvendig å foreta hendelsesbasert tilsyn, for eksempel på bakgrunn av bekymringsmeldinger. Dette kan skje ved at foreldre/ansatte har henvendt seg til administrasjonen med bekymring for barnehagedriften. Bekymringer kan for eksempel være i forhold til:

- antall barn
- areal (ute og inne)
- hygieniske krav
- mistanke om overgrep
- manglende vedlikehold av bygg og uteområdet.

5.2 Uanmeldt tilsyn

Kan utføres når en av ulike årsaker finner det nødvendig. Ved uanmeldte tilsynsbesøk varsles ikke barnehagen/eier på forhånd. Slike tilsyn kan bl.a være basert på hendelser, varsling og/eller bekymringsmeldinger.

5.3 Rapportering

- Tilsyner/tilsynsmyndigheten skal skrive en tilsynsrapport som sendes til vedkommende barnehage.
- Rapporten skal være en sammenfatning av de forhold som fremkommer som følge av tilsynet. Barnehagen har rett til å uttale seg om rapporten før den gjøres endelig.
- Av rapporten vil det fremgå om tilsynet har avdekket lovbrudd eller uforsvarlige forhold som kan medføre pålegg, jf. barnehageloven § 16.
- Rapporten fremlegges til orientering i livsløpsutvalget. Dersom det er avdekket lovbrudd, blir rapporten å behandle i livsløpsutvalget.

For planlegging og gjennomføring av selve tilsynet vises til Håndbok - tilsynsnettverket i Nettverk Nordmøre(revidert utgave april 2014).

7. Politiattest - rutiner.

Den som skal arbeide permanent i barnehagen, eller for kortere eller lengre tidsrom, skal fremlegge tilfredsstillende politiattest før tiltredelse, jfr. § 19 i barnehageloven. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn. For mer utfyllende informasjon se forskrift om politiattest i barnehager.

6.1 Rutine privat eier.

Privat eier av barnehage oppbevarer dokumentasjon på at tilfredsstillende attest er fremlagt. Denne dokumentasjon må kunne forevises tilsynsmyndigheten på forespørsel.

6.2 Rutine kommunal barnehage.

Styrer i barnehagen sørger for at nytilsatt leverer politiattest til servisekontoret i kommunen. Denne instans dokumenterer innlevering av tilfredsstillende attest, gir så melding til barnehagen og makulerer deretter attesten.